

2010RGW140 bijlage

Conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van Evaluatie Utrechtse faunapassages

In 2009 is de werking van de faunapassages van de provincie Utrecht onderzocht. Hoewel de aanleg van verbindingzones en faunapassages nog lang niet gereed is, is het gebruik van de provinciale passages die tot nu toe zijn aangelegd, geëvalueerd. Het is immers al bijna twintig jaar geleden dat de eerste passage werd aangelegd. Daarnaast is de aanleg van 92 voorzieningen gepland (zie tabel 1).

Tabel 1. Planning aanleg faunavoorzieningen

Periode	Aantal
2010-2011	8
2012-2018	54
Langere termijn (afhankelijk grondaankopen)	30

Alle faunapassages van de provincie Utrecht die in 2009 gereed waren zijn onderzocht en gefotografeerd. Dit zijn er 34. Het betreffen drie ecoducten, zeventien duikers, dertien looprichels of -stroken, waarvan op twee plaatsen (langs de Kromme Rijn en het Valleikanaal) een groot aantal richels. Op één plaats gaat het om een amfibiepassage.

Voor de evaluatie is gebruik gemaakt van een videocamera die 's nachts opnamen maakt van passerende dieren. Met deze beelden zijn publieksfilmpjes gemaakt die zijn geplaatst op de provinciale website.

Naar aanleiding van dit onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan:

- De drie ecoducten (Trekerwissel, Plantage Willem III en Universiteitsweg) worden goed gebruikt (zie tabel 2). Dit is geconcludeerd aan de aanwezigheid van sporen.
- Op de Trekerwissel en de Universiteitsweg hebben beelden van videocamera's het gebruik bevestigd. Bij de Trekerwissel zijn opnamen gemaakt van reeën, vossen, hazen en konijnen.
- De Trekerwissel wordt nu al jaarlijks circa 1500 maal door een konijn, 700 maal door een haas, 400 maal door een vos en 550 maal door een ree wordt gepasseerd. Het veelvuldige gebruik van ecoducten wordt ook bevestigd in onderzoeken in andere provincies, bijvoorbeeld het onderzoek naar het ecoduct Crailo over de A1 bij Hilversum in Noord-Holland.
- Een bijkomend voordeel is dat bij de Trekerwissel het aantal verkeersslachtoffers in de omgeving van het ecoduct door de aanleg en de rastering is afgenomen. In de provincie is het aantal doodgereden reeën toegenomen, maar in de omgeving van het ecoduct Trekerwissel sterk afgenomen.

Tabel 2. Gebruik van verschillende faunapassages

Maatregel	Gebruik	Onderzocht (onderzocht % totaal maatregel)
Ecoducten	gebruikt	3 (100%)
Duiker	gebruikt	8 (47%)
Duiker	niet gebruikt	8 (47%)
Duiker	misschien gebruikt	1 (6%)
Looprichel	niet onderzocht	11 (0%)
Loopstrook	niet gebruikt	2 (100%)
Overig (paddentrek)	gebruikt	1 (100%)

- Afhankelijk van de ligging, geleiding en het omringende landschap wisselt de effectiviteit van duikers. Van de zeventien onderzochte duikers functioneren er acht goed, acht niet en één misschien (zie tabel 2).
- Vijf van de werkende duikers (Nieuwe Wetering, A27, Vollenhoven, Groene Kan en Graaf Floris de Vijfde weg) zijn aangelegd als dassentunnels of -duikers. Ze zijn een van de grootste successen van de Utrechtse faunapassages en hebben een belangrijke rol gespeeld in het herstel van de dassenpopulatie, die omstreeks 1990 bijna uitgestorven was in de provincie. Vooral in de omgeving van Eindegooi en Maartensdijk zijn begin jaren negentig dassentunnels aangelegd. Ondanks de toegenomen

verkeersdruk, groeide de Utrechtse dassenpopulatie van vier individuen in 1990 naar 160 tot 180 exemplaren in 2008. Een voorbeeld hiervan is de ingenieuze passage bij Nieuwe Wetering. Achtereenvolgens kruist deze twee op- en afritten van de A27, de A27, de spoorlijn Utrecht-Hilversum, de brede provinciale N417 - inclusief fietspaden - en de brede Achterwetering. Deze passage wordt vrijwel dagelijks door dassen gebruikt. Dit betreft de langste dassenpassage van Europa.

- De andere drie werkende duikers worden door verschillende dieren gebruikt. Zo lopen er wissels doorheen, waardoor duidelijk is dat ze geregeld door grotere zoogdieren worden gebruikt. Het zijn duikers onder de N224, onder de N225 en spoor Putkop. Deze duikers gaan we in 2010 monitoren met de videocamera, zodat er duidelijkheid komt over het gebruik.

- Vermoedelijk maken ook kleinere diersoorten gebruik van verschillende duikers. Aangezien het aantal verkeersluchtoffers in relatie tot de aanwas onbekend is, is het op basis van dit onderzoek niet te beoordelen in hoeverre de passage bijdraagt aan het behoud van een deelpopulatie.

- Acht duikers functioneerden niet. Drie daarvan (N199, Gooyerdijk en Hollandse Rading) liggen buiten de EHS of het leefgebied van speciale soorten. Deze duikers zijn begin jaren negentig aangelegd. Inmiddels is het beleid aangepast. Binnen de EHS willen we gebieden altijd met elkaar verbinden. Buiten de EHS alleen indien er duidelijkheid is voor welke diersoorten de betreffende passage moet functioneren. Aangezien er voor deze drie duikers geen specifieke soorten zijn aangewezen, zullen we het beheer van deze duikers staken.

- Vijf duikers liggen binnen de EHS en functioneren op dit moment niet of misschien. Hiervoor ondernemen we de volgende acties:

N204 27.3 bouwconstructie verbeteren;

N210 41.10 bouwconstructie verbeteren;

N234 02.10 afspraak maken met agrariër over verwijderen aangebrachte belemmering;

Bovenhaarweg, Leersum afspraak maken met dassenwerkgroep over maatregelen;

Maatweg, Amersfoort raster in orde, afspraak maken over beheer.

- Op twaalf locaties liggen één of meer looprichels. Deze zijn wel bezocht maar het bleek niet mogelijk om op basis van een eenmalig bezoek het gebruik te beoordelen. Daarom gaan we in 2010 een tiental richels met behulp van de videocamera's evalueren op werking. Omdat deze richels relatief goedkoop zijn in aanschaf en aanleg, wordt het huidige beleid voorlopig voortgezet.

- Op twee plaatsen liggen loopstroken (Biltse rading en de Noorderrandweg). Beide liggen buiten de EHS. Aangezien er geen specifieke soorten voor deze twee looprichels zijn aangewezen, willen we het beleid voor *deze* richels niet voortzetten.

- We willen het huidige beleid ten aanzien van faunapassages - dat dankzij voortschrijdend inzicht aanzienlijk is verbeterd en met overname van de genoemde acties - voortzetten.